

۱۴۴۲۹۴۷

تجزیه و تحلیل آثار
هنرهای تجسمی

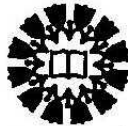
چارلز جنسن

ترجمه

بتی آواکان

تهران

۱۳۹۸

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)

پژوهشکده تحقیق و توسعه علوم انسانی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه مترجم
۳	مقدمه
۴	«مطالب آن بسیار بیگانه و مربوط به زمانهای بسیار دور است»
۴	«مطالعهٔ تاریخ هنر، انتظار ما را برآورده نمی‌سازد»
۵	«مسائل مطرح شده بسیار از حد بیگانه و غریب‌اند»
۶	«مسائلی که مطرح می‌شود بیش از اندازه ذهنی و درونی‌اند»
۶	«کار بسیار زیاد است و وقت بسیار کم»
۹	فصل اول: گردآوری اطلاعات
۹	چند تعریف سودمند از هنر
۹	هنر به مثابه آرایش عناصر بصری که به صورت زینتی بصری کارکرد داشته باشد
۱۱	هنر به مثابه گزینشهایی خاص جهت پیگیری «اسدی» خاص
۱۱	هنر به مثابه مجموعه‌ای از تعاملها و اتفاقات
۱۲	هنر به مثابه استناداتی از ذهن انسان، هنر به مثابه اطلاعات
۱۲	چند پرسش سودمند دربارهٔ آثار هنری
۱۳	پرسشهایی دربارهٔ یک اثر هنری
۱۴	اطلاعات اولیه و کاربردها
۱۷	سبک
۱۷	کالبدشناسی سبک
۱۹	فرم به مثابه منبع اطلاعات
۲۰	فرم

۲۳	تمهیدات تجسمی
۲۳	تمهیدات تجسمی
۲۵	موضوع به مثابه منبع اطلاعات
۲۵	موضوع
۲۷	پرسشهای قابل طرح درباره هنرمند
۲۸	پرسشهای قابل طرح درباره محیط هنری هنرمند
۲۹	محتوای اثر
۲۹	محتوای اثر
۳۳	مقایسه آثار هنری به مثابه منبع اطلاعات
۳۴	قراردادها
۳۷	شکل‌گیری تکامل سبکها
۳۷	مسیر گسترش و تکامل سبکها
۵۳	ویژگیها
۵۳	ویژگیها
۵۶	فصل دوم: پردازش اطلاعات
۵۶	تاریخ هنر به مثابه حوزه پژوهشی
۵۹	توصیف آثار هنری
۵۹	پرسشهای مربوط به اثر هنری
۶۲	توصیف آثار هنری
۶۴	تفسیر آثار هنری
۶۴	پرسشهای مربوط به تفسیر اثر هنری
۶۵	تفسیر آثار هنری
۷۰	تصویرنگاری
۷۳	محتوا
۷۳	کاربرد
۷۳	پرسشهای مربوط به کاربرد
۷۴	پاسخ دادن به پرسشهای کاربردی

۷۷	فصل سوم: دادن گزارش در مورد اطلاعات و نتیجه گیریهای نهایی
۷۷	به خاطر سپردن
۷۸	از SQ3R بهره بگیرید
۷۸	مرور مطالب
۷۹	پرسش
۷۹	روخوانی
۸۰	از بر خواندن
۸۱	دوره کردن
۸۵	نگارش
۸۵	نکات را مابین نگارش
۸۹	ضمایم
۸۹	ضمیمه ۱: اجزاء تشکیل دهنده فیلم
۱۱۳	ضمیمه ۲: مرور مطالب و تمرینها
۱۱۶	تمرینها
۱۲۷	پاسخ تمرینها
۱۳۲	فهرست تصاویر کتابهای تاریخ هنر
۱۳۶	پیوستها
۱۵۹	کتابشناسی

مقدمه مترجم

مطالعه تاریخ هنر معمولاً بر اساس بررسی خود آثار هنری صورت می‌پذیرد. با دیدن مکرر آثار یا تصاویر آثار هنری و مقایسه آثار با یکدیگر می‌توان تشخیص داد که هر اثر هنری متعلق به چه عصر و تمدنی بوده، یا به طور خاص، آفریده دست کدام هنرمند است. با این حال، مشاهده تصاویر آثار هنری به تنهایی نمی‌تواند برای شناخت اتفاقات و بحران‌های تاریخ هنر کفایت کند. ورق زدن کتابهای هنری، بدون پیگیری روشی اصولی و نظام‌مند برای مطالعه آثار و مقایسه آنها با یکدیگر، طریق مناسبی برای شناختن عمیق آثار و تشخیص سبکهای هنری محسوب نمی‌شود. در این بین، شخص تنها می‌تواند برای بررسی آثار هنری به حافظه بصری خود رجوع کند. اما طریقی اصولی‌تر نیز برای مطالعه مجموعه بررسی سیر تحولات هنری در دوره‌های مختلف تاریخ هنر و تشخیص علت و ریشیابی به وجود آمدن این تحولات نیز وجود دارد. حتی اگر بخواهیم این مطالعه به نحو متمرکزتر و به صورت اصولی انجام شود، می‌توانیم سیر تحولات مختلف را در دوره‌های کار جنبشهای هنری، یا کارنامه یک هنرمند یا گروه هنری خاصی دنبال کنیم. مطالعه و بررسی اصول تاریخ هنر هر چند نقد هنری نیست اما به بیننده آگاه کمک خواهد کرد تا با شناخت بهتری به نقد و بررسی آثاری که مشاهده می‌کند بپردازد.

خوشبختانه معتبرترین کتابهای مرجع تاریخ هنر به زبان فارسی ترجمه شده‌اند و خواننده و دانش‌پژوه ایرانی می‌تواند با مراجعه به یک یا چند کتاب، با کنار هم قرار دادن مطالبی که هر یک از نویسندگان تاریخ هنر با دیدگاه خاص خود مطرح ساخته‌اند به اطلاعاتی جامع و همه‌جانبه دست پیدا کند.

کتاب حاضر اثر چارلز آر. جنسن، استاد تاریخ هنر، است. روشی که او در

این کتاب برای مطالعه و بررسی تاریخ هنر تدوین کرده، اصولی را عرضه می‌دارد که بر اساس آنها می‌توان در مورد همهٔ جوانب هر اثر هنری اطلاعات دقیق و صحیح کسب نمود و سپس با کنار هم قرار دادن اطلاعات موجود به یک نتیجه‌گیری کلی در مورد چند و چون آثار پرداخت و به شناخت اصولی سبکها و ویژگیهای خاص هر دوره دست یافت. بررسی و جمع‌آوری اطلاعات در مورد موضوع، فرم و محتوای هر اثر هنری در کنار هم و در ارتباط با یکدیگر، اصل بنیادین روشی است که او برای مطالعه و بررسی تاریخ هنر به دست می‌دهد. بر اساس اطلاعاتی که می‌تواند در مورد موضوع، فرم و محتوای هر اثر هنری گرد آورد، می‌توان به شناخت دقیق و علمی آثار هنری، شناخت سبکها و روندی که تاریخ هنر طی کرده است دست یافت.

سبک نگارش این کتاب بسیار ساده و روان است و سعی شده که روش عرضه شده در ساده‌ترین صورت در اختیار خوانندهٔ علاقه‌مند قرار گیرد. کتاب از سه فصل اصلی تشکیل شده است. فصل نخست به نحوهٔ جمع‌آوری هر نوع اطلاعات قابل دسترس در خصوص موضوع، فرم و محتوای هر اثر اختصاص دارد و به کمک نمودارها و جدولها، سعی شده است که این روش هر چه واضح‌تر بوده عاری از نکات غامض و ثقیل باشد.

فصل دوم اختصاص دارد به عرضهٔ روشی برای کنار هم قرار دادن اطلاعات جمع‌آوری شده با این هدف که خواننده بتواند با رسیدن به نتیجه‌گیری مطلوب، شخصاً بتواند تفسیر و توصیف از آثار مورد مطالعهٔ خود عرضه کند.

فصل سوم کتاب یک راهنمای کلی برای نگارش یافته‌ها و تفسیر آثار عرضه می‌دارد تا بتوان نتیجه‌گیریهای لازم را به طرز صحیح و اصولی ثبت کرد.

انتهای کتاب دربردارندهٔ دو ضمیمه است که ضمیمهٔ نخست به شرح مختصر عناصر بصری و اصول ترکیب‌بندی پرداخته و ضمیمهٔ دوم حاوی تمرینهایی است برای آزمودن آموخته‌های خود از مطالب کتاب.

امید است که مطالب کتاب برای هنردوستان و دانش‌پژوهان گرامی مفید باشد.